

HADERSLEV KOMMUNE

Læseplan for **Digital Dannelse**

Forord

Formålet med den vejledende digitale læseplan er at understøtte lærere og pædagogers arbejde med elevernes digitale dannelse. Læseplanen dækker 1.- 9. klassetrin med særlig fokus på undervisning; herunder elevernes aktive deltagelse, forældreoplæg og skole/hjemsamarbejde. Læseplanen kan dermed bidrage til at sikre en systematisk og kvalificeret indsats på den enkelte skole i arbejdet med elevernes digitale dannelse.

Der findes mange gode tiltag ude på skolerne i forvejen. Læseplanen skal derfor ses som et supplement - eller en rød tråd - i det pædagogiske arbejde med det digitale område.

I Haderslev Kommune har vi en fælles ambition om at skabe et godt digitalt børne- og ungeliv, hvor digitale og analoge fællesskaber balanceres meningsfuldt. Med afsæt i kommunens IT-politik for dagtilbud og skoler arbejder vi ud fra tre nøgleområder: **digital dannelse, digital adfærd og digitale fællesskaber**. Det betyder, at børn og unge skal møde nærværende og professionelle voksne, der både kan fungere som tydelige rollemodeller og som kompetente vejledere i de digitale miljøer. De skal lære at navigere reflekteret, kritisk og respektfuldt – og erfare, hvordan digitale valg påvirker både dem selv og fællesskabet.

Arbejdet med læseplanen bygger på de syv principper for digital dannelse og er udviklet med inspiration fra on-undervisning.dk, SSP Horsens, lokale SSP-materialer og erfaringer, tilbud og faglige bidrag.

Det er vores håb, at læseplanen bliver et brugbart og praksisnært redskab, der styrker jeres arbejde med at skabe trygge, udviklende og inkluderende digitale læringsmiljøer for alle børn og unge i Haderslev Kommune.

Læseplanen består af fire dele:

- DEL 1** Digitale dannelsesprincipper – helt grundlæggende
- DEL 2** Læseplan til henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling
- DEL 3** Videns- og Ressourcelinks
- DEL 4** Actioncard til håndtering af billedeling og digitale krænkelser.

Venlig hilsen

Haderslev Kommune – Børn og Kultur

Del 1

Digitale dannelsesprincipper - de syv principper

Arbejdet med elevernes digitale dannelse er på ingen måde en ny opgave i grundskolen.

Mange faghæfter har en digital vinkel, og de fleste lærere og pædagoger kender til at skulle hjælpe eleverne med at håndtere digitale konflikter eller andre digitale udfordringer.

Det nye og samlende for arbejdet med digital dannelse er udviklingen af de syv principper:

Digitale fællesskaber

Privatliv og sikkerhed

Balance i en hverdag med digitale medier

Digitale forretningsmodeller

Demokrati og deltagelse

Digitale krænkelse og skadeligt indhold

Identitet og idealer

På on-undervisning.dk/dannelsesprincipper kan du læse mere om hvert af de syv principper, men helt overordnet kan man sige, at "digital dannelse handler om at forholde sig til sig selv i en digitaliseret verden. Det handler om at kunne reflektere over sin relation til andre mennesker, til samfundet, markeder og magtstrukturer, som er præget af den digitale udvikling" (Kilde: on-undervisning.dk).

Ved at have principper for arbejdet med elevernes digitale dannelse, har vi nu et **fælles fagsprog** og et defineret mål. Derved kan vi i langt højere grad sætte en fælles retning gennem oplysning, dialog og involvering af eleverne og deres forældre.

God forebyggelse starter tidligt, og når vi arbejder digitalt dannende sideløbende med den almene dannelse, vil vores elever have bedre forudsætninger for at navigere både i en faglig, men også i en social digital kontekst.

På de næste sider finder **læseplan** til undervisningsmaterialer og aktiviteter til indskoling (1.- 3. klasse), mellemtrin (4.-6. klassetrin) samt udskoling (7. – 9. klassetrin). Vi har haft fokus på materialer, som supplerer vores egne indsatser i SSP og Forebyggelse i Haderslev Kommune

Der ligger en masse gode undervisningsmaterialer på on-undervisning.dk, så der er rig mulighed for at give sig i kast med flere supplerende forløb og relevante aktiviteter - udover læseplanens anbefalinger.

Ingen klasser er ens. Vi opfordrer derfor til, at den enkelte underviser tilpasser materialerne til egen praksis og tager højde for elevernes generelle sociale miljø i klassen.

Rigtig god fornøjelse

Del 2

Indskoling 1. – 3. klasse

Klassetrin	Forløb	Varighed	Temaer	Link til forløb	IT politikens tre nøglebegreber
1. klassetrin	Sammen på nettet	2-5 lektioner	Billede/ videodeling Digital Kommunikation Trivsel Digitale fællesskaber		Digital adfærd og fællesskab
2. klassetrin Forældre oplæg	Dit barns liv på nettet	2-5 lektioner	Digitale fællesskaber Trivsel		Digital adfærd, fællesskab og dannelse
3. klassetrin	Venner på nettet	4 lektioner	Digital sikkerhed Kommunikation Sociale overdrivelser og flertals- misforståelser		Digital adfærd og dannelse

Scan eller klik
på QR-koden

Sammen på nettet - 1. klasse

Organisation: Børns Vilkår

Nettet kan være både enormt sjovt, fuld af fællesskaber og samtaler med ens bedste venner, men det kan også være svært og desværre skabe nogle rigtig dårlige oplevelser for børnene. Derfor skal vi tale om, hvordan vi bedst er sammen på nettet, trives og finder sunde digitale fællesskaber.

Digitale fællesskaber

Dit barns liv på nettet – forældres rolle - 2. KLASSE

SSP

Organisation: Center for digital pædagogik

I 2. klasse får mange børn deres første mobiler, og dermed opstår muligheden for at bevæge sig rundt på sociale medier og spil på egen hånd. Her venter mange nye oplevelser, bl.a. kommunikation og deling af billeder og videoer, spil og leg samt mødet med forskelligt indhold online.

På forældremødet vil **SSP deltage og holde et oplæg**, hvor de bidrager med viden, konkrete eksempler og anbefalinger til, hvordan man som forælder kan støtte børnene i deres digitale liv. Materialet berører en række temaer, hvor formålet både er at give forældrene viden og handlemuligheder i forhold til digitale medier og gaming, men også at få dem til aktivt at reflektere over, hvordan de bedst kan sikre og understøtte børnenes trivsel, når de får egen adgang til digitale platforme.

Temaerne er: **Digitale og sociale medier, Gaming, Balance samt Privatliv & sikkerhed.**

Digitale fællesskaber

Venner på nettet - 3. klasse

Organisation: Red Barnet

De fleste danske børn bruger internettet i hverdagen længe før, de starter i skole, men de er ikke nødvendigvis eksperter i god og tryk adfærd online. Hvordan guider og interesserer vi os bedst for børnenes digitale liv? Dette materiale sætter fokus på tryk og god adfærd på nettet for de yngste elever.

Privatliv og sikkerhed

Digitale fællesskaber

Digitale krænkelser og skadeligt indhold

Del 2

Mellemtrin 4. – 6. klasse

Klassetrin	Forløb	Varighed	Temaer	Link til forløb	IT politikens tre nøglebegreber
4. klassetrin Oplæg	Dit liv på nettet	1-2 lektioner	Fællesskab Hårdt sprogbrug Mobning		Digital adfærd og fællesskab
5. klassetrin	Dilemmaer på sociale medier	2-5 lektioner	Billede/ videodeling		Digital adfærd, fællesskab og dannelse
6. klassetrin	Digital dømmekraft	1-2 lektioner	Billeddeling Hacking Lovgivning Sikkerhed		Digital adfærd og dannelse

Scan eller klik
på QR-koden

Dit liv på nettet – 4. klasse

SSP

Organisation: Center for digital pædagogisk

I 4. klasse har de fleste elever en mobil, og mange bruger mere tid på både spil og sociale medier. Det giver nye muligheder, men også de første digitale konflikter og dilemmaer.

Derfor kommer SSP og holder et oplæg for eleverne, hvor de arbejder med centrale temaer som ansigtsløs kommunikation, deling, tidsforbrug, digitale fodspor og sikkerhed online. Formålet er at give eleverne viden og redskaber til at færdes trygt på nettet – og få dem til at reflektere over deres egen trivsel og adfærd.

Eleverne inddrages aktivt og deler erfaringer med hinanden, bl.a. for at blive klogere på de mange flertalsmisforståelser, der ofte opstår omkring online adfærd.

Digitale fællesskaber

Dilemmaer på sociale medier – 5. klasse

Organisation: DR

Det flyder over med overredigerede billeder og købte følgere på de sociale medier, men er det egentlig i orden at redigere en bums væk? Og har den anden person på billedet sagt ja til at være på? Hvornår er det bare snyd?

I vil arbejde med både positive og negative dilemmaer, der alle sammen følger med, når man er på det sociale medier.

Identitet og idealer

Digital dømmekraft – 6. klasse

Organisation: Red Barnet

Børn og unge kan støde på en masse potentielt farlige situationer, når de bevæger sig rundt på forskellige internetfora, hvor deres nærmeste voksen kun sjældent kigger med. Undervisningsmaterialets formål er at forebygge, at dine elever bliver udsat for digitale krænkelser og hacking, og at de kan passe på sig selv, når de er online.

Digitale krænkelser og skadeligt indhold

Del 2

Udskoling 7. – 10. klasse

Klassetrin	Forløb	Varighed	Temaer	Link til forløb	IT politikens tre nøglebegreber
7. klassetrin Oplæg	Ungeliv	2 lektioner	Risikoadfærd Billeddeling og øvelser	Rådhushallen	Digital adfærd
7. klassetrin	Den sikre side	2 lektioner	Risikoadfærd Billeddeling og øvelser		Digital adfærd
8. klassetrin	Tilgængelig døgnet rundt	2-5 lektioner	Digitale vaner Forældre Sociale medier Tilgængelighed		Digital adfærd, fællesskab og dannelse
9. klassetrin	Sociale medier og identitetsdannelse	2-5 lektioner	Dataetik Identitet Selvfremstilling		Digital adfærd, fællesskab og dannelse
10. klassetrin	I Krænkernes Klør	2-5 lektioner	Digitale krænkelse		Digital adfærd

Scan eller klik
på QR-koden

Ungeliv - 7. klasse

SSP

Organisation: SSP og Forebyggelse

Eleverne arbejder gennem leg og praktiske øvelser med at forstå digital adfærd og digitale krænkelse. De får indblik i, hvilke konsekvenser uhensigtsmæssig onlineadfærd kan have – både i form af utryghed, sociale konflikter og potentielt strafbare handlinger som digital krænkelse og ulovlig billeddeling. Undervisningen kobles samtidig til aktuelle data fra Ungeprofilundersøgelsen, som giver eleverne viden om tendenser, risikoadfærd og centrale faresignaler i unges digitale liv.

Privatliv og sikkerhed

Den sikre side - 7. klasse

Organisation: Politi, SSP, TrygFonden

Unge lever store dele af deres liv online – og det er desværre et risikofyldt sted uden endegyldige svar på, hvordan man færdes sikrest. Heldigvis er der retningslinjer og overvejelser, de unge kan gøre sig for at passe bedre på sig selv. Med undervisningsmaterialet 'Den sikre side' får dine elever i udskoling viden, der kan guide dem til at bedre at kunne passe på sig selv og andre på nettet.

Privatliv og sikkerhed

Tilgængelig døgnet rundt – 8. klasse

Organisation: Red Barnet

I en digital verden kan det være svært ikke at være og føle sig konstant tilgængelig. Hvordan skaber vi sunde og stressfrie digitale vaner? Materialet sætter fokus på, hvad øget tilgængelighed betyder for børn og unge og deres måde at være sammen med venner og familie på.

Balance i en hverdag med digitale medier

Sociale medier og identitetsdannelse – 9. klasse

Organisation: Dataetisk Råd

Det er blevet helt naturligt at dele vores selvfortælling med omverdenen online, men vi deler ikke kun oplysninger med vores venner – vi deler dem også med andre, der bruger de data til en række forskellige formål. Hvordan deler vi etisk korrekt? Undervisningsmaterialet sætter fokus på dataetik, og hvorfor det at dele data på de sociale medier kan rumme en række etiske dilemmaer.

Identitet og idealer

I Krænkernes Klør – 10. klasse

Organisation: Digitalt ansvar

Det er blevet helt naturligt at dele vores selvfortælling med omverdenen online, men vi deler ikke kun oplysninger med vores venner – vi deler dem også med andre, der bruger de data til en række forskellige formål. Hvordan deler vi etisk korrekt? Undervisningsmaterialet sætter fokus på dataetik, og hvorfor det at dele data på de sociale medier kan rumme en række etiske dilemmaer.

Digitale krænkelse og skadeligt indhold

Del 3

Videns- og Ressourcelinks

On-skole.dk/dannelsesprincipper: Syv principper for digital dannelse er udviklet i indsatsen og danner grundlag for indholdet i On. Principperne skal oplyse og kvalificere samtalen om digital dannelse.

On-undervisning.dk: Flere end 130 undervisningsmaterialer om digital dannelse til grundskolen og ungdomsuddannelser - herunder til specialskoler og -klasserækker.

On-ungtilyngre.dk: Programmet Ung til yngre styrker elevinddragelsen i arbejdet med digital dannelse og skolens fællesskabsorienterede kultur. Findes også til specialskoler og klasserækker.

On-fritid.dk: Fagpersoner i fritidsklubber får viden og praktiske tips til, hvordan de gennem sjove aktiviteter kan tale med børn og unge om deres digitale liv.

On-hjem.dk: Forældre kan finde værktøjer til den digitale snak med deres børn og unge og til at understøtte fælles dialog og aftaler forældrene imellem.

On-ungdom.dk: Undervisningsmaterialer til ungdomsuddannelser og programmet Ung til ung på FGU.

Actioncards til skoler ved billeddeling

Billeddeling indenfor samme klasse/årgang/skole
eller på tværs af skoler i Haderslev Kommune

**Handlingsansvarlig: Skolen (primær), SSP
og Forebyggelse (sekundær)**

Procedure:

1. Søg viden på sletdet.dk
2. Igangsætning af "Slet det"- kæden
3. Afdække sagen og kontakte nærmeste leder
4. Orienter de involverede elevers forældre og henvise til Actioncard til forældre ved billeddeling
5. Orienter om hændelsen eller overlever sagen til skolens lokale SSP-konsulent
6. Indkalde de involverede elever til en individuel samtale (SSP og Forebyggelse kan deltage, hvis det skønnes nødvendigt)
7. Drøft evt. emnet generelt på klassen ved førstkommende lejlighed (alle involverede klasser)
8. Overvej afslutningsvis om hændelsen kræver en underretning eller politianmeldelse

Skole og Forældre kan kontakte SSP & Forebyggelse for råd og vejledning under hele forløbet:
E- mail: SSP@haderslev.dk – eller kontakt jeres lokale SSP & Forebyggelseskonsulent

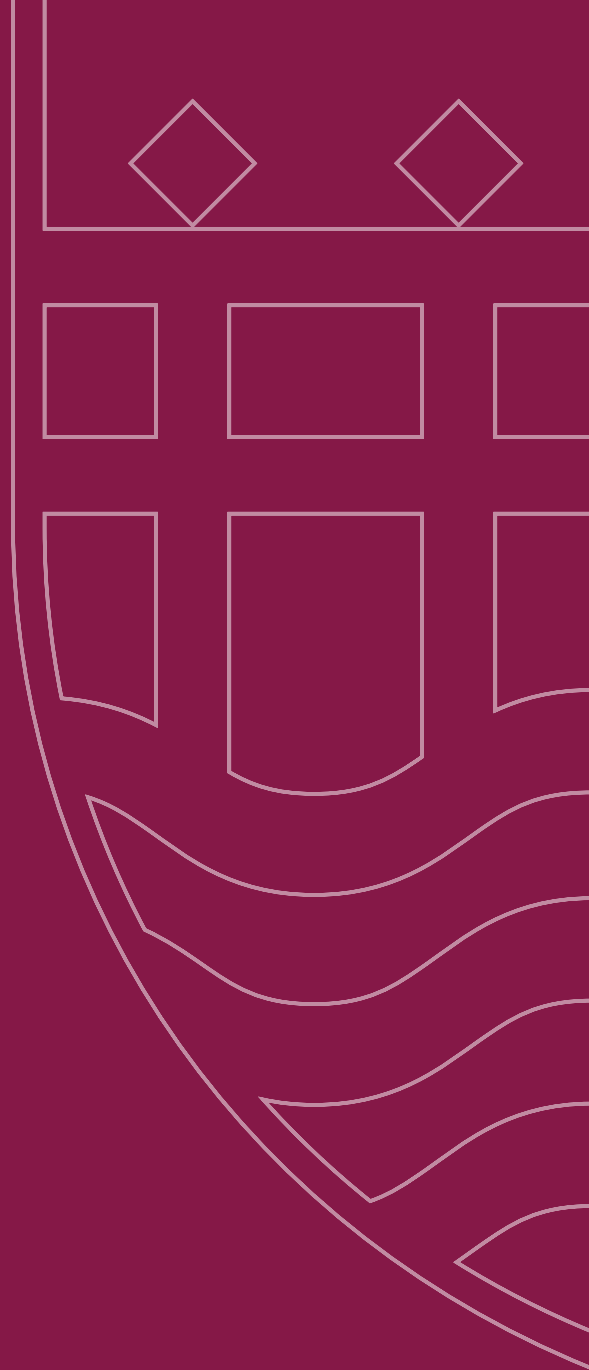
Actionscards til forældre ved billeddeling

Actioncard A: Billeddeling indenfor samme klasse/årgang/skole	Actioncard B: Billeddeling på tværs af skoler i Haderslev Kommune	Actioncard B: Billeddeling på tværs af skoler i Haderslev Kommune
Handlingsansvarlig: Forældre Procedure: 1. Søg viden på www.sletdet.dk og forberede dig på snakken 2. Tal om grænser; Hvornår er det ok, og hvornår er det ulovligt at dele billeder/videoer? 3. Lav en klar aftale med dit barn om altid at slette ulovlige billeder/videoer som man modtager og aldrig videresende det til andre 4. Tal om konsekvenser: Hvilke regler er der, og hvordan kan det skade den der bliver delt? 5. Forklar dit barn, at man aldrig kan være sikker på at, at noget forbliver privat. 6. Interesser dig for dit barns online-liv ved at spørge nysgerrig ind til det og ikke belærende	Handlingsansvarlig: Forældre Procedure: 1. Søg viden på www.sletdet.dk og forberede dig på snakken 2. Bede dit barn om at slette billedet/videoen 3. Stop spredning: • a. Hvis muligt kontakte forældrene til dem, dit barn har sendt til og sige, at det var en fejl, og at de skal slette billedet eller videoen med det samme • b. Opfordre dit barn til at sige aktivt fra og til at tale med jer eller en anden fortrolig voksen, hvis de får kendskab til deling af krænkende materiale 4. Giv en tilbagemelding til skolen om udfaldet af jeres snak 5. Gennemgå Actioncard A med dit barn	Handlingsansvarlig: Forældre Procedure: 1. Søg viden på www.sletdet.dk og forberede dig på snakken 2. Bede dit barn om at slette billedet/videoen 3. Stop spredning: • a. Hvis muligt kontakte forældrene til dem, dit barn har sendt til og sige, at det var en fejl, og at de skal slette billedet eller videoen med det samme • b. Opfordre dit barn til at sige aktivt fra og til at tale med jer eller en anden fortrolig voksen, hvis de får kendskab til deling af krænkende materiale 4. Giv en tilbagemelding til skolen om udfaldet af jeres snak 5. Gennemgå Actioncard A med dit barn

Forældre kan kontakte SSP & Forebyggelse for råd og vejledning under hele forløbet:

E- mail: SSP@haderslev.dk eller tlf. 74341024

For yderligere info om emnet - besøg hjemmesiden: www.sletdet.dk, on-hjem.dk og www.genvej.org

01.04.2026